

Neuraphes plicicollis nieuw voor de Nederlandse fauna (Coleoptera: Scydmaenidae)

OSCAR VORST

VORST, O., 1988. *NEURAPHES PLICICOLLIS* NEW TO THE FAUNA OF THE NETHERLANDS (COLEOPTERA: SCYDMAENIDAE). – *ENT. BER., AMST.* 48 (10): 162–163.

Abstract: One male specimen of *Neuraphes plicicollis* Reitter was collected in an ants nest (*Formica polycтена*) situated in an open pine wood near Driebergen (prov. of Utrecht).

Bovenzevenwouden 78, 3524 CK Utrecht.

Op 11 augustus 1985 zeefde ik uit een nestkoepel van *Formica polycтена* Förster een opvallend behaarde *Neuraphes* soort. Determinatie (Franz, 1971; Machulka, 1931) leerde dat het hier ging om een ♂ van *Neuraphes plicicollis* Reitter. Deze soort was tot nu toe niet bekend uit ons land; Brakman (1966) noch de recente aanvulling van Huijbregts & Krikken (1985) noemen *N. plicicollis*.

De vindplaats, gelegen op het landgoed Bornia te Driebergen, (Amersfoort coördinaten 147-453) bestaat uit een open bos van grove den (*Pinus sylvestris* L.) op de reliëfrijke droge zandgrond van de Utrechtse Heuvelrug. De ondergroei wordt voornamelijk gevormd door bochtige smele (*Deschampsia flexuosa* (L.) Trin.). Op wat Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina* Ehrh.) na ontbreekt een struiklaag volledig. Een aanzienlijk deel van de bomen is dood. In hetzelfde, vrijwel verlaten, bosmierennest werden nog de volgende Coleoptera aangetroffen: *Ptinella aptera* Guérin, *Cerylon histeroides* (Fabricius), *Amidobia talpa* (Heer), *Leptacinus formicetorum* Märkel en *Ptenidium myrmecophilum* (Motschulsky). De laatste drie soorten zijn in hun voorkomen beperkt tot mierennesten. Deze vindplaats komt overeen met hetgeen in de literatuur vermeld wordt. Naast het voorkomen in vermolmd en beschimmeld hout van wilg, beuk, iep, spar en den en in droog strooisel van naaldhout wordt de soort ook genoemd voor

(verlaten) nesten van *Formica rufa* (Machulka, 1949; Hansen, 1970).

Het verspreidingsgebied van *N. plicicollis* loopt van Engeland over Noord- en Midden-Europa tot aan de Balkan: Engeland, Denemarken, Zweden, Noorwegen, Finland, Oost- en West-Duitsland, Frankrijk, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije en Bulgarije (Besuchet, 1980; Hansen, 1970; Machulka, 1949; Franz,

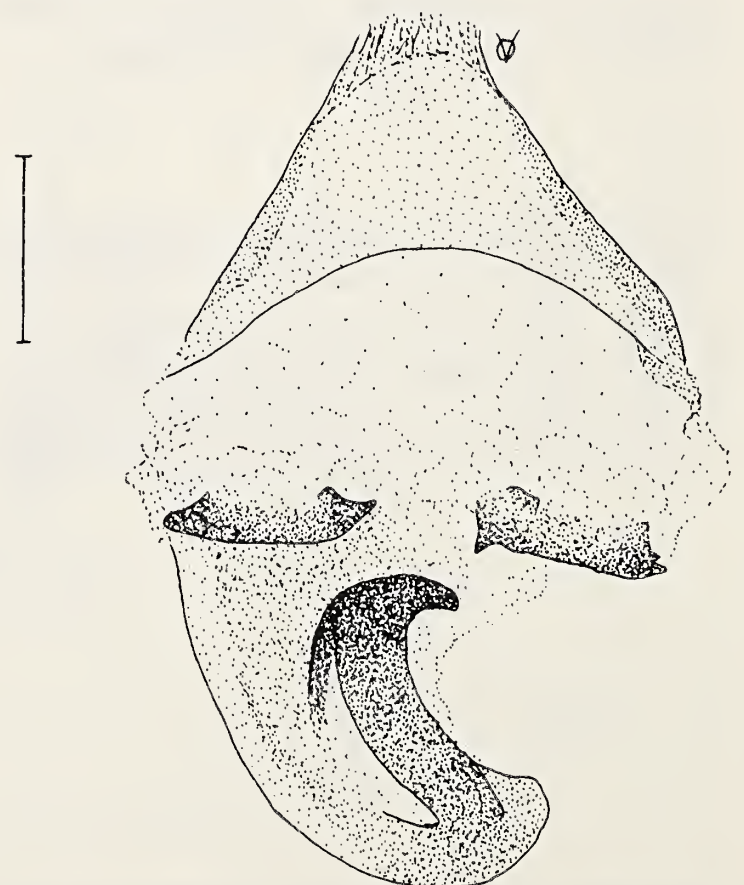

Fig. 1. Aedeagus van het Driebergse exemplaar van *Neuraphes plicicollis* Reitter (Maatstreepje = 50 µm).

1971). In Duitsland is de soort zeer zeldzaam (Machulka, 1949). De Nederlandse vondst past goed in het huidige verspreidingsbeeld.

N. plicicollis onderscheidt zich van alle andere Midden-Europese *Neuraphes* soorten door het ontbreken van een groefje aan de binnenzijde van de ogen in combinatie met de aanwezigheid, bij de ♂♂, van een groepje korte haren dicht bij de naad, aan het uiteinde van elk dekschild (Franz, 1971; Machulka, 1931). De aedeagus van het Driebergse exemplaar, zoals afgebeeld in figuur 1, komt goed overeen met de afbeelding die Franz hiervan geeft.

Literatuur

- BESUCHET, C., 1980. *Neuraphes* et *Scydmoreaphes* de la Suisse, de l'Ain et de la Haute-Savoie. – *Mitt. ent. Ges. Basel* 30: 189-196.
- BRAKMAN, P. J., 1966. Lijst van Coleoptera uit Nederland en het omliggend gebied. – *Monograph. ned. ent. Ver-en.* 2: i-x, 1-219.
- FRANZ, H., 1971. Scydmaenidae, 3. Tribus: Stenichnini. – *Käfer Mitteleur.* 3: 279-301 (279-284).
- HANSEN, V., 1970. Nye danske biller 1969. – *Ent. Meddr.* 38: 165-169.
- HUIJBREGTS, J. & J. KRIKKEN, 1985. Overzicht van wijzigingen in de lijst van Nederlandse kevers (1966-1984). – *Nieuwsbrief E.I.S.-Nederland* 16: 23-30.
- MACHULKA, V., 1931. Revision der Tribus Neuraphini und Bestimmungstabelle der auf dem Gebiete der Rčs vorkommenden Arten. – *Časopis čsl. Spol. entom.* 28: 73-89.
- MACHULKA, V., 1949. Gattung *Neuraphes* Thoms.; Bestimmungs-Tabelle der deutschen u. österr. Arten. – In: *Faunistik der Mitteleuropäische Käfer* (A. Horion ed.) 2: 182-192.

Geaccepteerd 1.iii.1988.